

Sobre «la majoria (de)» o «la major part de»

CARLES RIERA I FONTS

Tal com ja apuntàrem en el nostre *Manual de redacció científica* (p. 305), s'incorre actualment en l'ús de l'expressió *la majoria (de)* en comptes de l'expressió *la major part de* (o altres expressions). Es tracta d'un cas d'impropietat. Veurem primer què diuen els diccionaris i després analitzarem exemples concrets.

1. Diccionaris

Pompeu Fabra, en el seu *Diccionari general de la llengua catalana* (DGLC), defineix el mot *majoria* de la següent manera: «Els més; el més gran de dos o més nombres que es consideren formant part d'un tot.» I aporta el següent exemple: *La majoria dels concurrents eren casats*.

Notem, doncs, que, per a Fabra, *majoria* equival a «els més». Naturalment, a més de la referència a persones hi ha el sentit especial de «majoria dels vots emesos en una votació».

Dins el mot femení *part*, trobem en el diccionari Fabra l'exemple *La major part d'ells*, amb l'explicació 'la majoria d'ells'.

Per la seva banda, el *Gran diccionari de la llengua catalana* (GDLC) defineix el substantiu *majoria* dient: «Part més nombrosa d'un conjunt de coses o, especialment, de persones.» I dóna els següents exemples: *La majoria és autòctona. La majoria d'ells han aprovat*.

Notem, per consegüent, que *majoria* (i, doncs, l'expressió *la majoria de*) fa referència sobretot a un conjunt de persones, encara que també pot fer referència a un conjunt de coses.

Segons el GDLC, l'adjectiu *major* equival a 'més gran', i dóna el següent exemple: *La major part dels habitants*.

El *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* (DIEC2) segueix Fabra en la definició de *majoria*; vegem tot seguit l'entrada d'aquest mot:

- 1 f. Els més, el més gran de dos o més nombres que es consideren formant part d'un tot. La majoria dels concurrents eren casats. Els delegats van aprovar la majoria de les propostes.
- 2 1 f. Major part dels vots emesos en una votació. El nou partit ha tingut majoria.
- 2 2 *majoria absoluta* Majoria que excedeix, segons els casos, la meitat dels membres d'un òrgan o la meitat del nombre de vots emesos.
- 2 3 *majoria relativa* Majoria que excedeix el nombre de vots obtinguts en una mateixa votació per cada una de les altres candidatures o propostes.
- 2 4 f. Excés dels vots favorables sobre els contraris. Ha guanyat per tres vots de majoria.

2 5 f. Fracció d'una assemblea la política de la qual reuneix habitualment el major nombre de vots.

3 1 f. Càrrec de major.

3 2 f. Oficina del major.

4 f. *majoria d'edat* Condició de major d'edat.

Diguem, ja d'entrada, que el DIEC2 fa un ús molt abundant de *la majoria (de)*, referit a 'coses', mentre que en altres diccionaris, com ara el *Gran diccionari de la llengua catalana* (GDLC), aquest ús de *majoria* referit a 'coses' no és ni de bon tros tan abundant. En forma d'apèndix, al capdavant d'aquest article hi ha una llista de mots o termes referits a 'coses' en la definició dels quals el DIEC2 fa servir l'expressió *la majoria (de)* mentre que el GDLC, en la definició dels mateixos mots o termes, no empra tal expressió. Ara, com a botó de mostra, vegem les següents entrades d'un parell de mots, definits tant en l'un com en l'altre diccionari, bo i fent notar que el DIEC2 diu *la majoria* on el GDLC diu *la major part*.

surar 1 v. intr. *Un cos, sostenir-se a la superfície d'un líquid per l'impuls de baix a dalt que el líquid exerceix sobre el dit cos.* Si els tireu a l'aigua, alguns suren, però la majoria se'n van a fons (DIEC2).

surar 1 v. intr. *Sostenir-se un cos a la superfície d'un líquid; flotar.* Si els tireu a l'aigua, alguns suren, però la major part se'n van a fons (GDLC).

diplòpodes 1 m. pl. *Ordre de miriàpodes que tenen dos parells d'apèndixs locomotors a la majoria dels segments del tronc* (DIEC2).

diplòpodes m. ZOOLOGIA. 1 pl. *Subclasse de miriàpodes amb la major part dels segments dobles* (GDLC).

En altres entrades del diccionari, el GDLC evita fer servir *la majoria (de)*; no així el DIEC2. Vegem també un parell d'exemples de mostra:

(s.v. **regla**) **per regla general** *En la majoria dels casos* (DIEC2).

(s.v. **regla**) **per regla general**: *Gairebé sempre, segons sol ésser o esdevenir-se* (GDLC).

cobla: *Conjunt d'instruments forts, la majoria de vent, per a tocar a l'exterior, especialment el que toca sardanes.* La cobla La Principal de la Bisbal (DIEC2).

cobla: *Conjunt instrumental popular català en el qual predominen els instruments de vent, que executen la música de diferents danses populars, en especial de la sardana»* (GDLC).

Afegim-hi encara, parlant de diccionaris, que en el *Diccionari llatí-català*, s.v. **plerusque -aque -umque**, el dit adjectiu (usat generalment en plural) és definit com «la major part de,

La major part d'aquests arbres són de fullatge sempre verd.

la majoria de», amb els exemples següents: *oratores plerique = la majoria dels oradors*; *pleraque nobilitas inuidia aestuabat SALL. = la major part de la noblesa bullia d'odi*; *naves, piscatoriae pleraeque, conspectae, LIV. = es van veure naus, de pesca la majoria*, però que també podríem traduir, potser més exactament, *es van veure naus, de pescadors la majoria* (si bé, en aquest cas, *la majoria* continua fent referència a *naus*). Com a nom substantiu neutre, aquest diccionari tradueix *pleraque* per *la major part*. I, encara, l'exemple *plerumque noctis = la major part de la nit*, que de cap manera no podríem canviar per «la majoria de la nit», tal com expliquem a continuació.

2. Casos d'ús impropis de *la majoria (de)*

Tal com hem vist analitzant els diccionaris, el substantiu *majoria* significa «la part més nombrosa d'un conjunt de coses o, especialment, de persones». A parer nostre, l'ús de l'expressió *la majoria de* en els exemples següents és impropis, com anirem explicant en cada cas (els tres primers exemples són del nostre *Manual de redacció científica*, p. 305):

La majoria de la investigació sobre aquesta malaltia s'ha orientat cap a l'avaluació dels antiinflamatoris no esteroïdals → *La major part de la investigació sobre aquesta malaltia...*

EXPL.: Com que *investigació* no és ni un conjunt de persones ni un conjunt de coses, el substantiu *majoria* no hi escau. Sí que podem dir, en canvi, *la majoria dels investigadors* o *la majoria de les investigacions*.

Si la mesalazina s'administra per via oral com a principi actiu, la majoria és absorbida en el jejú i no arriba al colòn → ... *com a principi actiu, la major part (del fàrmac) és absorbida en el jejú ...*

EXPL.: La mesalazina, un fàrmac antiinflamatori intestinal, no és ni un conjunt de coses ni un conjunt de persones.

En la majoria del cos, l'estrat corni és travessat per fol·licles pilosebàcis → *En la major part del cos, l'estrat ...*

EXPL.: Referint-se al mot *cos*, no hi escau tampoc l'expressió *la majoria del*, sinó *la major part del*.

copaier m. Arbre del gènere Copaifera, de la família de les cesalpiniàcies, de distribució tropical, del qual s'obté la majoria de la copaiba i diverses menes de copals (DIEC2).

EXPL.: Creiem que hauria de dir «*la major part de la copaiba*», ja que es tracta d'un bàl·sam i, doncs, d'un element que no forma part de 'un conjunt de'.

La majoria de la cultura popular viu sense subvencions → *La major part de la cultura popular viu sense subvencions*.

EXPL.: *La cultura popular* no és cap element de cap 'conjunt de'.

La majoria del socialisme català no volia dificultar l'imminent accés de Felipe González a la presidència espanyola → *La major part del socialisme català...*

EXPL.: Sí que estaria bé dir: *La majoria dels socialistes catalans...*

La majoria de l'activitat de la molècula està en l'ió de càrrega negativa → *La major part de l'activitat de la molècula ...*

EXPL.: Cf. DIEC, s.v. **tensioactiu -iva**, **tensioactiu aniònic** Tensioactiu dissociat en solució aquosa, que té *la major part de* l'activitat superficial de la molècula en l'anió; **tensioactiu catiònic** Tensioactiu dissociat en solució aquosa, que té *la major part de* l'activitat superficial de la molècula en el catió.

Les gotes petites de triacilglicerol s'uneixen per a formar un glòbul gran que pot ocupar la majoria del volum cel·lular → ... *que pot ocupar la major part del volum cel·lular*.

EXPL.: El volum no és cap element de cap 'conjunt de'.

La majoria del DNA d'una cèl·lula es troba en la forma B → *La major part del DNA d'una cèl·lula es troba en la forma B*.

EXPL.: El DNA no és cap element de cap 'conjunt de'.

Malgrat que la majoria de l'oxidació dels àcids grassos s'esdevé al mitocondri, algunes oxidacions d'aquests àcids es poden produir en els orgànuls cel·lulars anomenats peroxisomes → *Malgrat que la major part de l'oxidació dels àcids grassos ...*

EXPL.: L'oxidació no és cap element de cap 'conjunt de'.

Traduint la forma castellana «en su mayoría», o en su «mayor parte», en català optem per altres formes, com ara *principalment*, *majorment*, etc. Exemple:

Aquesta espècie és dividida en una quinzena de subespècies, en la seva majoria endemismes hispano-francesos → ... *de subespècies, principalment endemismes hispano-francesos*.

3. Davant l'element neutre *del que*

Convé d'observar, a més a més, que les expressions *la majoria (de)* i *la major part de* han d'anar seguides d'un substantiu i no pas de l'element neutre '*del que* + verb'. Vegem-ho.

En els eucariotes existeixen diferents molècules d'RNA polimerasa que sintetitzen diferents tipus d'RNA, però la majoria del

que coneixem sobre l'RNA polimerasa prové dels estudis realitzats en bacteris, en els quals tota la síntesi d'RNA està mediatitzada per un únic tipus d'enzim → ... però la major part de fets que coneixem sobre l'RNA ...

EXPL.: Aquest error es deu segurament a una traducció massa literal de l'expressió anglesa *most of what*. Cf. l'exemple en anglès: *In eucaryotes, different RNA polymerase molecules synthesize different types of RNA, but most of what we know about RNA polymerase comes from studies on bacteria ...*

La majoria del que coneixem respecte a la replicació del DNA procedeix d'estudis sobre sistemes multienzimàtics purificats a partir de bacteris i bacteriòfags → La majoria d'aspectes [o La majoria de detalls] que coneixem respecte ...; o bé: La major part de detalls que coneixem respecte a la replicació ...

EXPL.: Cf. anglès: *Most of what we know about DNA replication comes from ...*

Vegem ara un cas una mica diferent:

Molècules d'RNA polimerasa lliures xoquen aleatòriament amb el cromosoma, unint-se sols dèbilment a la majoria del DNA → ... unint-se sols dèbilment a la part més nombrosa del DNA (o bé: a la part més important del DNA).

EXPL.: Cf. anglès: *Free RNA polymerase molecules collide randomly with the chromosome, sticking only weakly to most DNA.*

Cal dir que l'anglès usa molt l'expressió *most of*, que solem traduir per *la major part de*, com en el primer exemple dels dos següents, però que també algun cop hem trobat *the major* traduït per *la majoria de*, com en el segon exemple:

Their quantity of DNA is very small, for example, and most of the molecules from which they are constructed are synthesized elsewhere in the eucaryotic cell and imported into the organelle = Per exemple, la seva quantitat de DNA és molt reduïda, de manera que la major part de les molècules a partir de les quals estan constituïts són sintetitzades en algun altre lloc de la cèl·lula eucariota i importades a l'orgànul.

The major existing eucaryotes have in common both mitochondria and a whole constellation of others features that distinguish them from procaryotes = La majoria dels eucariotes actuals tenen en comú els mitocondris i tota una constellació de trets que els distingeixen dels procariotes.

APÈNDIX

Com ja apuntàvem més amunt, sorprèn que en el cos del diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC2) hi trobem, en moltes definicions de termes (especialment neologismes), el mot *majoria* o l'expressió *la majoria (de)* referits a coses (un nombre de vegades molt superior, per exemple, al que trobem en el diccionari de l'Enciclopèdia), com es constata fent una cerca informàtica en ambdós diccionaris en línia. No són pas tant les entrades d'ambdós diccionaris en la definició de les quals tant el DIEC com el

GDLC usen *la majoria (de)* referit a 'coses' (i encara algunes d'aquestes el GDLC les copia del DIEC1 o les adapta a partir d'aquest diccionari).

1) DIEC amb *la majoria (de)*, GDLC amb una definició sense *la majoria (de)*

ESPÈCIES ANIMALS: *la majoria de les espècies animals (s.v. **acrosoma**), la majoria d'animals (s.v. **ventral**), la majoria dels animals carnívors (s.v. **fissípede**), la majoria de mamífers (s.v. **cortisol**; el GDLC, s.v. **cortisol**, diu molts mamífers), en llur majoria paràsits (s.v. **àcars**; en el GDLC, l'entrada és **àcar**), la majoria de ratapinyades (s.v. **vespertiliònids**), de rèptils (s.v. **diàpsids**), de serps (s.v. **colúbrids**), de tortugues (s.v. **testudínids**);*

ESPÈCIES VEGETALS: *més de deu mil espècies, la majoria herbàcies (s.v. **papilionaci -àcia**), més de mil espècies, la majoria arbres o arbustos (s.v. **proteàcies**);*

– PLANTES: *la majoria de les plantes (s.v. **cambrà**; **cambrà aerífera**), família de plantes monocotiledònies, la majoria herbàcies (s.v. **liliaci -àcia**, s.v. **bromeliàcies**), família de plantes dicotiledònies, la majoria herbàcies (s.v. **ranunculàcies**, s.v. **dipsacàcies**, s.v. **amarantàcies**), família de plantes dicotiledònies llenyoses, la majoria lianes (s.v. **vitàcies**), família de plantes dicotiledònies, de flors zigomorfs, generalment esperonades, la majoria exòtiques (s.v. **balsaminàcies**), família de plantes dicotiledònies herbàcies, la majoria de fullatge sempre verd (s.v. **pirolàcies**), família de plantes dicotiledònies (...), a la qual pertanyen la majoria dels mangles (s.v. **rizoforàcies**);*

– FULLES: *de fulles ovades o oblongues, la majoria en roseta basal (s.v. **dolceta**), de fulles la majoria pinnatisectes o pinnatipartides (s.v. **morritort**), de fulles lanceolades i dentades, la majoria oposades (s.v. **negrilló**), amb les fulles molt finament dividides, la majoria basals (s.v. **meu**), de fulles gruixudetes, dentades, crenades o pinnatipartides, la majoria fent una roseta basal (s.v. **tàrrec**), amb fulles espatulades, la majoria disposades en roseta basal (s.v. **pota**; **pota de gat**);*

La major part d'aquestes plantes són lianes.

– arbres i arbustos, la majoria caducifolis i dioïcs (s.v. **sali-càcies**), la majoria d'algues vermelles (s.v. **carposporòfit**), la majoria dels líquens (s.v. **apotecí**), líquen que, com la majoria té com a micobiont un fong ascomicet (s.v. **ascoliquen**), la majoria dels fongs (s.v. **hifa**), la majoria de fongs basidiomicets (s.v. **dolípor**), la majoria de falgueres (s.v. **leptosporangiades**), la majoria de palmeres (s.v. **palma**), la majoria de blets (s.v. **quenopodiàcies**), la majoria de fruits lenticulars (s.v. **herba**; herba presseguera);

– òrgans fructífers llenyosos, i llavors generalment amb una ala, pròpies en llur majoria de l'hemisferi boreal (s.v. **pinàcies**);

– la majoria de greixos animals o vegetals (s.v. **triestearina**);

– la majoria de vehicles automòbils (s.v. **bastiment**);

– la majoria de llengües (s.v. **amerindi -índia**, anatòlic -a);

– la majoria dels mots (s.v. **figurar**);

– la majoria d'illes del sud-est asiàtic (s.v. **cocodril**);

– la majoria dels casos (s.v. **equivaler**).

2) DIEC amb la majoria (de), GDLC també

Assenyalem entre claudàtors aquells casos en què creiem que la construcció *la majoria de* en entrades del GDLC és deguda a l'ús que en fa el DIEC1:

– la majoria de les gimnospermes (s.v. **arquegoni**);

– la majoria de les moltes típiques (s.v. **brüides**) [DIEC1 → GDLC];

– la majoria dels mamífers (DIEC2, s.v. **apèndix vermiforme**) / la majoria de primats i de rosegadors (GDLC, s.v. **apèndix vermiforme**);

– Agrupació d'estels que conté de cinquanta a uns quants milions d'elements que, en la majoria de casos, han tingut el mateix origen (GDLC = DIEC2, s.v. **cúmul**; cúmul d'estels);

– Àrea proveïdora de la majoria de les exportacions i consumidora de les principals importacions d'un port (GDLC = DIEC2, s.v. **rerepaís**) [DIEC1 → GDLC];

– Teoria fonològica basada en la hipòtesi que la majoria de les relacions entre unitats fòniques distintives de les llengües s'estableixen segons la presència o l'absència d'un tret distintiu, de manera que les oposicions es redueixen a una escala dicotòmica de dotze oposicions (GDLC = DIEC2, s.v. **binarisme**) [DIEC1 → GDLC];

– Petit instrument portàtil emprat, [abans de la difusió de les calculadores electròniques,] per a fer els càlculs numèrics ràpids i amb un grau d'aproximació suficient, a la pràctica, per a la majoria d'aplicacions tècniques (GDLC = DIEC2, s.v. **regle**; regla de càlcul; el text entre claudàtors sols figura en el DIEC2);

– Òrgan lluminós que presenten la majoria de crustacis, de cefalòpodes i de peixos que habiten a més de 500 m de profunditat (GDLC, s.v. **fotòfor**). / Òrgan lluminós que presenten la majoria d'invertebrats i de peixos que habiten a més de 500 metres de profunditat (DIEC, s.v. **fotòfor**);

– Conjunt o dipòsit de material nutritiu constituït, sobretot, per proteïnes, greixos, glicogen, etc., acumulats en el citoplasma dels ous de la majoria d'animals per a la nutrició de

l'embrió (GDLC, s.v. **vitel**). / Dipòsit de material nutritiu constituït, sobretot, per proteïnes, greixos i glicogen, acumulat en el citoplasma dels ous de la majoria d'animals per a la nutrició de l'embrió (DIEC2, s.v. **vitel**);

– m. ZOOLOGIA. 1 pl. Subclasse de crustacis entomostracis que comprèn els individus més primitius del grup, la majoria de les espècies de la qual habiten les aigües dolces i salabroses litorals i continentals (GDLC, s.v. **branquiòpodes**). / 1 m. pl. Grup de crustacis primitius, la majoria de les espècies del qual viuen en les aigües dolces i salabroses litorals i continentals (DIEC2, s.v. **branquiòpodes**) [DIEC1 → GDLC].

3) Entrades que sols figuren en el DIEC2, no en el GDLC

– fulles lanceolades, la majoria en roseta basal (s.v. **pastorella**), la majoria de fulles (s.v. **genciana**; genciana alpina);

– la majoria de moltes (s.v. **anell**);

– la majoria de pobles d'Europa (s.v. **raça caucàsica** o **raça blanca**);

– pertanyents a la majoria o a la totalitat dels partits polítics (s.v. **govern**; govern d'unitat nacional);

– la majoria dels asteroides (s.v. **cinturó**; cinturó d'asteroides);

– la majoria de calculadors (s.v. **índex**);

– en la majoria d'embarcacions esportives (s.v. **vela**; vela bermudiana). ◆

BIBLIOGRAFIA

DGLC → FABRA.

DIEC1 = *Diccionari de la llengua catalana*, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona 1995.

DIEC2 = *Diccionari de la llengua catalana*, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona 2007.

Diccionari llatí-català, Enciclopèdia Catalana, Barcelona 1993.

DLC = *Diccionari de la llengua catalana*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona 1981.

FABRA, Pompeu, *Diccionari general de la llengua catalana*, Catalònia, Barcelona 1932.

GDLC = *Gran diccionari de la llengua catalana*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona 1998.

RIERA, Carles, *Manual de redacció científica. El llenguatge de les ciències de la salut*, Claret, Barcelona 2005.